

Bijlage 3 – 20 fotowerkbladen, 20 fotobeschrijvingen

Behorend bij lesbrief Westland in de Tweede Wereldoorlog.

Dit is het fotoblad van: ..... **en** .....

Wat zie je op deze foto? Beschrijf het zo precies mogelijk. Je kunt onderstaande vragen invullen om erachter te komen.

Staan er mensen op de foto? Zo ja, is er iets bijzonders te zien aan hun kleding? En welke emotie hebben de mensen op de foto?.....

Staan er gebouwen op de foto? Zo ja, wat voor soort gebouw zou het kunnen zijn en is het nog heel of kapot? .....

Staan er voertuigen op de foto? Wat voor soort voertuigen? Wat waren de voertuigen aan het doen? Zijn ze heel of kapot? .....

In welk jaar zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? .....

In welk land of stad/dorp zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? Is er stad of platteland te zien? .....

G1: Foto van Mevr. Hoogkamer-Van Staalduinen.

BESCHRIJVINGSBLAD BIJ G1

Nu je zelf de foto goed hebt beschreven kun je hieronder lezen wat er precies op de foto te zien is. Pak nu ook een rood potlood. De woorden die onderstreept zijn mag je op de foto zoeken en inkleuren.

Beschrijving bij G1: Duitse soldaten marcheren met geweren over de schouder door de sneeuw op het Vaartplein in 's-Gravenzande. Een jong meisje met een tas vol spullen kijkt toe. Het is bijzonder dat deze foto er is want het fotograferen van militairen was streng verboden. Deze foto werd stiekem vanuit het huis (op de hoek van de Gravenstraat) van de smid Hoogkamer genomen.

Dit is het fotoblad van: ..... en .....

Wat zie je op deze foto? Beschrijf het zo precies mogelijk. Je kunt onderstaande vragen invullen om erachter te komen.

Staan er mensen op de foto? Zo ja, is er iets bijzonders te zien aan hun kleding? En welke emotie hebben de mensen op de foto?.....

.....

Staan er gebouwen op de foto? Zo ja, wat voor soort gebouw zou het kunnen zijn en is het nog heel of kapot?

.....

.....

Staan er voertuigen op de foto? Wat voor soort voertuigen? Wat waren de voertuigen aan het doen? Zijn ze heel of kapot? .....

.....

In welk jaar zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? .....

.....

In welk land of stad/dorp zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? Is er stad of platteland te zien?

.....

.....

G2: Foto van P. de Krom.

BESCHRIJVINGSBLAD BIJ G2

Nu je zelf de foto goed hebt beschreven kun je hieronder lezen wat er precies op de foto te zien is. Pak nu ook een rood potlood. De woorden die onderstreept zijn mag je op de foto zoeken en inkleuren.

Beschrijving bij G2: Het is 7 mei 1941 en Duitse soldaten marcheren met geweer over de schouder door de Langestraat in 's-Gravenzande. Aan de typische helmen zie je dat het Duitse en geen Nederlandse soldaten zijn. Waarschijnlijk vertrekken de soldaten naar het Oostfront om tegen Rusland te vechten. Op de achtergrond, bij de winkels, kijken gewone burgers toe. Rechts op de voorgrond staat een groep Duitse soldaten met muziekinstrumenten.

Dit is het fotoblad van: ..... **en** .....

Wat zie je op deze foto? Beschrijf het zo precies mogelijk. Je kunt onderstaande vragen invullen om erachter te komen.

Staan er mensen op de foto? Zo ja, is er iets bijzonders te zien aan hun kleding? En welke emotie hebben de mensen op de foto?.....

.....

Staan er gebouwen op de foto? Zo ja, wat voor soort gebouw zou het kunnen zijn en is het nog heel of kapot?

.....

.....

Staan er voertuigen op de foto? Wat voor soort voertuigen? Wat waren de voertuigen aan het doen? Zijn ze heel of kapot? .....

.....

In welk jaar zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? .....

.....

In welk land of stad/dorp zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? Is er stad of platteland te zien?

.....

.....

G3: Foto van Archief – St. Fort aan den Hoek van Holland/Bunkers Bremen.

BESCHRIJVINGSBLAD BIJ G3

Nu je zelf de foto goed hebt beschreven kun je hieronder lezen wat er precies op de foto te zien is. Pak nu ook een rood potlood. De woorden die onderstreept zijn mag je op de foto zoeken en inkleuren.

Beschrijving bij G3: Het Westland werd door Spergebieden afgesloten van de rest van het land. Een spergebied was een stuk land waar niemand mocht komen en die tanks tegen kon houden doordat het omringd was met grote grachten met water. Op een paar plekken mocht je met een bewijsbrief het gebied in en uit. Dit is de sperre met betonblokken en slagboom bij Arendsduin in 's-Gravenzande. Een jongetje, een vrouw en een man op de fiets laten hun bewijsbrief aan een Duitse soldaat zien. Je herkent de Duitse soldaat aan de typische Duitse helm.

Dit is het fotoblad van: ..... **en** .....

Wat zie je op deze foto? Beschrijf het zo precies mogelijk. Je kunt onderstaande vragen invullen om erachter te komen.

Staan er mensen op de foto? Zo ja, is er iets bijzonders te zien aan hun kleding? En welke emotie hebben de mensen op de foto?.....

.....

Staan er gebouwen op de foto? Zo ja, wat voor soort gebouw zou het kunnen zijn en is het nog heel of kapot?

.....

.....

Staan er voertuigen op de foto? Wat voor soort voertuigen? Wat waren de voertuigen aan het doen? Zijn ze heel of kapot? .....

.....

In welk jaar zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? .....

.....

In welk land of stad/dorp zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? Is er stad of platteland te zien?

.....

.....

T1: Foto van Historisch Archief Westland.

BESCHRIJVINGSBLAD BIJ T1

Nu je zelf de foto goed hebt beschreven kun je hieronder lezen wat er precies op de foto te zien is. Pak nu ook een rood potlood. De woorden die onderstreept zijn mag je op de foto zoeken en inkleuren.

Beschrijving bij T1: Een Duits Junkers 52 vliegtuig stort aan het begin van de oorlog neer op het strand bij Ter Heijde. De foto is van 10 mei 1940. Op de vleugel staan twee jonge mannen in korte broek naar het uitgebrande wrak van het vliegtuig te kijken. Dit type vliegtuig had de bijnaam "Tante Ju". De propeller zit nog aan de vleugel. Op de achtergrond zie je de duinen van Ter Heijde. Rechts op de voorgrond ligt de fiets van de jongens in het zand.

Dit is het fotoblad van: ..... **en** .....

Wat zie je op deze foto? Beschrijf het zo precies mogelijk. Je kunt onderstaande vragen invullen om erachter te komen.

Staan er mensen op de foto? Zo ja, is er iets bijzonders te zien aan hun kleding? En welke emotie hebben de mensen op de foto?.....

.....

Staan er gebouwen op de foto? Zo ja, wat voor soort gebouw zou het kunnen zijn en is het nog heel of kapot?

.....

.....

Staan er voertuigen op de foto? Wat voor soort voertuigen? Wat waren de voertuigen aan het doen? Zijn ze heel of kapot? .....

.....

In welk jaar zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? .....

.....

In welk land of stad/dorp zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? Is er stad of platteland te zien?

.....

.....

T2: Foto van Historisch Archief Westland.

BESCHRIJVINGSBLAD BIJ T2

Nu je zelf de foto goed hebt beschreven kun je hieronder lezen wat er precies op de foto te zien is. Pak nu ook een rood potlood. De woorden die onderstreept zijn mag je op de foto zoeken en inkleuren.

Beschrijving bij T2: Alleen de kerk staat nog overeind in Ter Heijde. In 1943 werd het hele dorp gesloopt om plek te maken voor de Atlantikwall, een groot Duits verdedigingswerk aan de kust. De kerk werd gebruikt als paardenstal maar een deel van de ram zijn ook al kapot. Op de weg loopt een eenzaam persoon richting het enige andere nog overgebleven gebouw: het Café De Sport aan de Van Luikstraat. Misschien is je al wel eens opgevallen dat er in Ter Heijde bijna geen oude gebouwen meer staan?

Dit is het fotoblad van: ..... **en** .....

Wat zie je op deze foto? Beschrijf het zo precies mogelijk. Je kunt onderstaande vragen invullen om erachter te komen.

Staan er mensen op de foto? Zo ja, is er iets bijzonders te zien aan hun kleding? En welke emotie hebben de mensen op de foto?.....

.....

Staan er gebouwen op de foto? Zo ja, wat voor soort gebouw zou het kunnen zijn en is het nog heel of kapot?

.....

.....

Staan er voertuigen op de foto? Wat voor soort voertuigen? Wat waren de voertuigen aan het doen? Zijn ze heel of kapot? .....

.....

In welk jaar zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? .....

.....

In welk land of stad/dorp zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? Is er stad of platteland te zien?

.....

.....

T3: Foto van Kees Tetteroo.

BESCHRIJVINGSBLAD BIJ T3

Nu je zelf de foto goed hebt beschreven kun je hieronder lezen wat er precies op de foto te zien is. Pak nu ook een rood potlood. De woorden die onderstreept zijn mag je op de foto zoeken en inkleuren.

Beschrijving bij T3: Kees Tetteroo maakt op 2 juni 1940 deze foto van een neergestorte Fokker, een Nederlands jachtvliegtuig. De piloot moest op 10 mei vlak bij de molen een noodlanding maken omdat hij door een Duits vliegtuig was beschoten. Van het wrak is niet veel meer over maar nog genoeg om mee te spelen. In de stoel van de piloot zijn twee jonge jongens geklommen. Bij de grote propeller staat een wat oudere jongen en ook onder de vleugel zien we een jongetje staan. Op de achtergrond staan mensen met fietsen toe te kijken.

Dit is het fotoblad van: ..... **en** .....

Wat zie je op deze foto? Beschrijf het zo precies mogelijk. Je kunt onderstaande vragen invullen om erachter te komen.

Staan er mensen op de foto? Zo ja, is er iets bijzonders te zien aan hun kleding? En welke emotie hebben de mensen op de foto?.....

.....

Staan er gebouwen op de foto? Zo ja, wat voor soort gebouw zou het kunnen zijn en is het nog heel of kapot?

.....

.....

Staan er voertuigen op de foto? Wat voor soort voertuigen? Wat waren de voertuigen aan het doen? Zijn ze heel of kapot? .....

.....

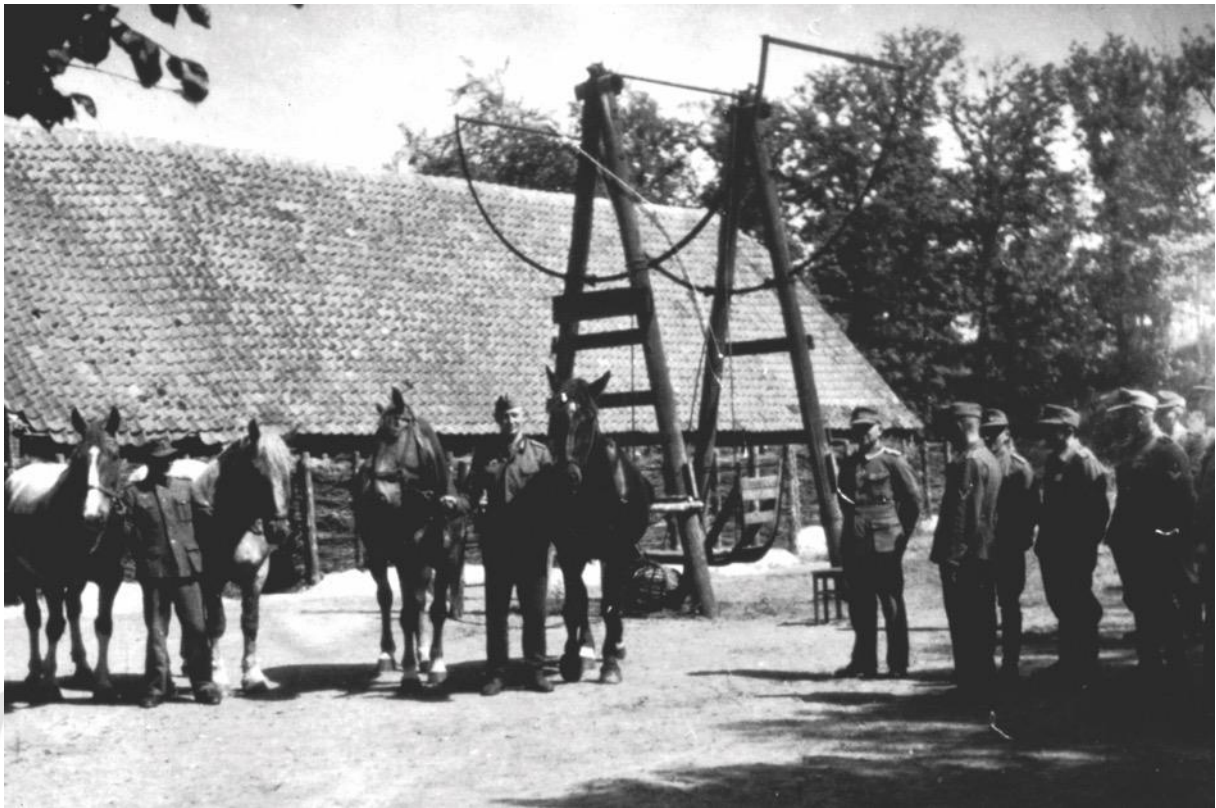
In welk jaar zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? .....

.....

In welk land of stad/dorp zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? Is er stad of platteland te zien?

.....

.....

H1: Foto van Fam. Weterings.

BESCHRIJVINGSBLAD BIJ H1

Nu je zelf de foto goed hebt beschreven kun je hieronder lezen wat er precies op de foto te zien is. Pak nu ook een rood potlood. De woorden die onderstreept zijn mag je op de foto zoeken en inkleuren.

Beschrijving bij H1: Twee Duitse soldaten staan met hun paarden in het Staelduinse Bos waar nu bezoekerscentrum d' Oude Koestal is. Boer Weterings had hier voor de oorlog zijn boerenbedrijf, in het midden staat een schommel als attractie voor de wandelaars die koffie en thee dronken op zijn erf. In de winter stond zijn vee in deze stal. In de oorlog werd het ingenomen door de Duitsers en moest de Familie Weterings vertrekken naar een andere woning. In de stal kwam weer vee te staan want ondanks alle vliegtuigen en tanks werden er in de Tweede Wereldoorlog ook nog heel veel paarden gebruikt. Met de paarden werden kanonnen, kogels en andere voorraden vervoerd.

Dit is het fotoblad van: ..... **en** .....

Wat zie je op deze foto? Beschrijf het zo precies mogelijk. Je kunt onderstaande vragen invullen om erachter te komen.

Staan er mensen op de foto? Zo ja, is er iets bijzonders te zien aan hun kleding? En welke emotie hebben de mensen op de foto?.....

.....

Staan er gebouwen op de foto? Zo ja, wat voor soort gebouw zou het kunnen zijn en is het nog heel of kapot?

.....

.....

Staan er voertuigen op de foto? Wat voor soort voertuigen? Wat waren de voertuigen aan het doen? Zijn ze heel of kapot? .....

.....

In welk jaar zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? .....

.....

In welk land of stad/dorp zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? Is er stad of platteland te zien?

.....

.....

H2: Collectie Vereniging Oud 's-Gravenzande.

BESCHRIJVINGSBLAD BIJ H2

Nu je zelf de foto goed hebt beschreven kun je hieronder lezen wat er precies op de foto te zien is. Pak nu ook een rood potlood. De woorden die onderstreept zijn mag je op de foto zoeken en inkleuren.

Beschrijving bij H2: Bevrijdingsfoto genomen op de hoek van de Papedijk en de Maasdijk in Heenweg. Een vrouw poseert met Engelse of Canadese soldaten. Je ziet onder andere aan de platte petten/baretten dat het geen Duitse soldaten zijn. De soldaten zitten op een Bren Gun Carrier, een handig voertuig met rupsbanden waarmee de geallieerden (onze bevrijders) zich verplaatsten. De foto is aan het einde van de oorlog genomen. Hoe weten we dat? Engelse en Canadese soldaten kwamen Nederland bevrijden. Zo zou de vlag op de achtergrond misschien wel de Nederlandse vlag kunnen zijn om de bevrijding te vieren.

Dit is het fotoblad van: ..... **en** .....

Wat zie je op deze foto? Beschrijf het zo precies mogelijk. Je kunt onderstaande vragen invullen om erachter te komen.

Staan er mensen op de foto? Zo ja, is er iets bijzonders te zien aan hun kleding? En welke emotie hebben de mensen op de foto?.....

.....

Staan er gebouwen op de foto? Zo ja, wat voor soort gebouw zou het kunnen zijn en is het nog heel of kapot?

.....

.....

Staan er voertuigen op de foto? Wat voor soort voertuigen? Wat waren de voertuigen aan het doen? Zijn ze heel of kapot? .....

.....

In welk jaar zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? .....

.....

In welk land of stad/dorp zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? Is er stad of platteland te zien?

.....

.....

M1: Foto van Fam. Voogt.

BESCHRIJVINGSBLAD BIJ M1

Nu je zelf de foto goed hebt beschreven kun je hieronder lezen wat er precies op de foto te zien is. Pak nu ook een rood potlood. De woorden die onderstreept zijn mag je op de foto zoeken en inkleuren.

Beschrijving bij M1: Een Renault tank in Duitse dienst die zich verstopt in een druivenkas in Maasdijk. De Duitse soldaten passen met hun tank met ruopsbanden nog maar net in de typische Westlandse druivenkas. Je kijkt zo "de loop" van het kanon van de tank in. De druiventakken hebben geen trossen met druiven en de meeste bladeren liggen op de grond, het zal dus in de herfst of de winter zijn dat deze foto is genomen. Je herkent de Duitse soldaten aan het stuk stof op hun (voor jou) linker borstzakje. Het is een embleem van de Duitse Rijksadelaar op een hakenkruis.

Dit is het fotoblad van: ..... en .....

Wat zie je op deze foto? Beschrijf het zo precies mogelijk. Je kunt onderstaande vragen invullen om erachter te komen.

Staan er mensen op de foto? Zo ja, is er iets bijzonders te zien aan hun kleding? En welke emotie hebben de mensen op de foto?.....

Staan er gebouwen op de foto? Zo ja, wat voor soort gebouw zou het kunnen zijn en is het nog heel of kapot?

Staan er voertuigen op de foto? Wat voor soort voertuigen? Wat waren de voertuigen aan het doen? Zijn ze heel of kapot? .....

In welk jaar zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? .....

In welk land of stad/dorp zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? Is er stad of platteland te zien?

N1: Foto door C. Freen van Historisch Archief Westland.

BESCHRIJVINGSBLAD BIJ N1

Nu je zelf de foto goed hebt beschreven kun je hieronder lezen wat er precies op de foto te zien is. Pak nu ook een rood potlood. De woorden die onderstreept zijn mag je op de foto zoeken en inkleuren.

Beschrijving bij N1: Vanaf mei 1943 moesten alle Nederlanders hun radio's inleveren bij de Duitsers. Zo kon je niet stiekem naar Radio Oranje luisteren waarop geheime berichten werden doorgegeven. Hier rijdt een grote kar met ingenomen radio's door Naaldwijk. Op de achtergrond zie je de torenspits met klok van de Oude Kerk in Naaldwijk. Ondanks de hoge straffen werden er stiekem veel kapotte radio's ingeleverd en de goede radio's achtergehouden zodat men in het geheim toch naar Radio Oranje kon luisteren. De jongens op de kar lijken zich in ieder geval nergens druk om te maken.

Dit is het fotoblad van: ..... **en** .....

Wat zie je op deze foto? Beschrijf het zo precies mogelijk. Je kunt onderstaande vragen invullen om erachter te komen.

Staan er mensen op de foto? Zo ja, is er iets bijzonders te zien aan hun kleding? En welke emotie hebben de mensen op de foto?.....

.....

Staan er gebouwen op de foto? Zo ja, wat voor soort gebouw zou het kunnen zijn en is het nog heel of kapot?

.....

.....

Staan er voertuigen op de foto? Wat voor soort voertuigen? Wat waren de voertuigen aan het doen? Zijn ze heel of kapot? .....

.....

In welk jaar zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? .....

.....

In welk land of stad/dorp zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? Is er stad of platteland te zien?

.....

.....

N2: Foto van Historisch Archief Westland.

BESCHRIJVINGSBLAD BIJ N2

Nu je zelf de foto goed hebt beschreven kun je hieronder lezen wat er precies op de foto te zien is. Pak nu ook een rood potlood. De woorden die onderstreept zijn mag je op de foto zoeken en inkleuren.

Beschrijving bij N2: Duitsland had een groot tekort aan metalen om daar kogels, wapens en tanks van te kunnen maken. Tussen oktober 1942 en september 1943 haalden de Duitsers in heel Nederland klokken uit de kerktorens. Hier wordt de klok uit de kerk in Naaldwijk gehaald. Per schip zouden ze naar Duitsland gaan om daar omgesmolten te worden. Bij toeval zonk het schip op het IJsselmeer en bleven de Westlandse klokken bewaard! Na de oorlog zijn de klokken weer opgedoken en teruggehangen. Wat zouden de twee vrouwen naast de kar denken?

Dit is het fotoblad van: ..... **en** .....

Wat zie je op deze foto? Beschrijf het zo precies mogelijk. Je kunt onderstaande vragen invullen om erachter te komen.

Staan er mensen op de foto? Zo ja, is er iets bijzonders te zien aan hun kleding? En welke emotie hebben de mensen op de foto?.....

.....

Staan er gebouwen op de foto? Zo ja, wat voor soort gebouw zou het kunnen zijn en is het nog heel of kapot?

.....

.....

Staan er voertuigen op de foto? Wat voor soort voertuigen? Wat waren de voertuigen aan het doen? Zijn ze heel of kapot? .....

.....

In welk jaar zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? .....

.....

In welk land of stad/dorp zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? Is er stad of platteland te zien?

.....

.....

N3: Foto van Historisch Archief Westland.

BESCHRIJVINGSBLAD BIJ N3

Nu je zelf de foto goed hebt beschreven kun je hieronder lezen wat er precies op de foto te zien is. Pak nu ook een rood potlood. De woorden die onderstreept zijn mag je op de foto zoeken en inkleuren.

Beschrijving bij N3: Toen de Duitsers Nederland binnen vielen en de macht grepen werd alles wat met het Koningshuis te maken had verboden. Niet alleen de Nederlandse vlaggen met oranje wimpels verdwenen, maar ook straatnamen die iets met het Koningshuis te maken hadden werden door de Duitsers omgewisseld. Zo werd het Wilhelminaplein (naar Koningin Wilhelmina) in Naaldwijk aan het begin van de oorlog gewoon het Marktplein. In mei 1945 werd dat onder veel publiek en gejuich weer omgewisseld. Een man op een trap verwijdt het bord Marktplein. Links achter het bord met Wilhelminaplein zie je zelfs nog een stukje van een wapperende Nederlandse vlag!

Dit is het fotoblad van: ..... **en** .....

Wat zie je op deze foto? Beschrijf het zo precies mogelijk. Je kunt onderstaande vragen invullen om erachter te komen.

Staan er mensen op de foto? Zo ja, is er iets bijzonders te zien aan hun kleding? En welke emotie hebben de mensen op de foto?.....

Staan er gebouwen op de foto? Zo ja, wat voor soort gebouw zou het kunnen zijn en is het nog heel of kapot? .....

Staan er voertuigen op de foto? Wat voor soort voertuigen? Wat waren de voertuigen aan het doen? Zijn ze heel of kapot? .....

In welk jaar zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? .....

In welk land of stad/dorp zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? Is er stad of platteland te zien? .....

N4: Foto van Marcel van der Vlugt Senior.

BESCHRIJVINGSBLAD BIJ N4

Nu je zelf de foto goed hebt beschreven kun je hieronder lezen wat er precies op de foto te zien is. Pak nu ook een rood potlood. De woorden die onderstreept zijn mag je op de foto zoeken en inkleuren.

Beschrijving bij N4: Het is mei 1945 en de Nederlandse vlaggen mogen weer uit in Naaldwijk want Nederland is bevrijd! Had je in oorlogstijd de Duitsers geholpen of was je lid van de Nederlandse Nazipartij NSB dan was de bevrijding geen feest. Hier wordt een NSB-er met de handen omhoog door de Koningstraat geleid richting het Wilhelminaplein. De mannen om hem heen zijn leden van het verzet/de BS (Binnenlandse Strijdkrachten). Rechts op de voorgrond kijkt een moeder met twee kinderen toe.

Dit is het fotoblad van: ..... **en** .....

Wat zie je op deze foto? Beschrijf het zo precies mogelijk. Je kunt onderstaande vragen invullen om erachter te komen.

Staan er mensen op de foto? Zo ja, is er iets bijzonders te zien aan hun kleding? En welke emotie hebben de mensen op de foto?.....

.....

Staan er gebouwen op de foto? Zo ja, wat voor soort gebouw zou het kunnen zijn en is het nog heel of kapot?

.....

.....

Staan er voertuigen op de foto? Wat voor soort voertuigen? Wat waren de voertuigen aan het doen? Zijn ze heel of kapot? .....

.....

In welk jaar zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? .....

.....

In welk land of stad/dorp zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? Is er stad of platteland te zien?

.....

.....

N6: Foto van Historisch Archief Westland.

BESCHRIJVINGSBLAD BIJ N6

Nu je zelf de foto goed hebt beschreven kun je hieronder lezen wat er precies op de foto te zien is. Pak nu ook een rood potlood. De woorden die onderstreept zijn mag je op de foto zoeken en inkleuren.

Beschrijving bij N6: Op deze foto zie je Ida van Tijn. Ze is hier 16 of 17 jaar. Ze staat hier in haar achtertuin in Naaldwijk waar nu het naar haar familie vernoemde Van Tijnplein ligt. Wat misschien wel het meest opvalt aan deze foto is de Jodenster die Ida vanaf mei 1942 verplicht op haar jas moest naaien van de Duitse bezetters. Zo was op straat goed te zien wie er wel en niet Joods was. Op 15 augustus 1942 begint de gedwongen reis van Ida en haar broer naar kamp Auschwitz. De hele familie van Tijn overleeft de oorlog niet. Op het Wilhelminaplein in Naaldwijk, waar ooit de slagerswinkel en woning van de familie van Tijn was, liggen nu 5 gouden struikelstenen om hen te herdenken.

Dit is het fotoblad van: ..... **en** .....

Wat zie je op deze foto? Beschrijf het zo precies mogelijk. Je kunt onderstaande vragen invullen om erachter te komen.

Staan er mensen op de foto? Zo ja, is er iets bijzonders te zien aan hun kleding? En welke emotie hebben de mensen op de foto?.....

Staan er gebouwen op de foto? Zo ja, wat voor soort gebouw zou het kunnen zijn en is het nog heel of kapot? .....

Staan er voertuigen op de foto? Wat voor soort voertuigen? Wat waren de voertuigen aan het doen? Zijn ze heel of kapot? .....

In welk jaar zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? .....

In welk land of stad/dorp zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? Is er stad of platteland te zien? .....

W1: Foto van Nederlands Instituut voor Militaire Historie.

BESCHRIJVINGSBLAD BIJ W1

Nu je zelf de foto goed hebt beschreven kun je hieronder lezen wat er precies op de foto te zien is. Pak nu ook een rood potlood. De woorden die onderstreept zijn mag je op de foto zoeken en inkleuren.

Beschrijving bij W1: Een Junkers 52 maakte een noodlanding op de Rijksweg bij Ypenburg in de buurt van Wateringen. Voor op de foto loopt een jonge vrouw in een lange jas met haar fiets langs het Duitse vliegtuig. Op de staart van het vliegtuig staat duidelijk een hakenkruis. De bijnaam voor dit type vliegtuig was “Tante Ju”.

Dit is het fotoblad van: ..... **en** .....

Wat zie je op deze foto? Beschrijf het zo precies mogelijk. Je kunt onderstaande vragen invullen om erachter te komen.

Staan er mensen op de foto? Zo ja, is er iets bijzonders te zien aan hun kleding? En welke emotie hebben de mensen op de foto?.....

.....

Staan er gebouwen op de foto? Zo ja, wat voor soort gebouw zou het kunnen zijn en is het nog heel of kapot?

.....

.....

Staan er voertuigen op de foto? Wat voor soort voertuigen? Wat waren de voertuigen aan het doen? Zijn ze heel of kapot? .....

.....

In welk jaar zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? .....

.....

In welk land of stad/dorp zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? Is er stad of platteland te zien?

.....

.....

W2: Foto van K. Tetteroo.

BESCHRIJVINGSBLAD BIJ W2

Nu je zelf de foto goed hebt beschreven kun je hieronder lezen wat er precies op de foto te zien is. Pak nu ook een rood potlood. De woorden die onderstreept zijn mag je op de foto zoeken en inkleuren.

Beschrijving bij W2: Stiekem wordt er om de hoek van het postkantoor in Wateringen een foto gemaakt. We zien aan het einde van de straat nog de wieken van een molen. Op de weg een kar met twee mensen en een man op een fiets. In de loop van de oorlog werd fotograferen door burgers verboden. Foto's werden steeds zeldzamer. Hoe weten we dat deze foto uit oorlogstijd is? Kijk maar eens naar de kogelgaten in de muur van het postkantoor.

Dit is het fotoblad van: ..... en .....

Wat zie je op deze foto? Beschrijf het zo precies mogelijk. Je kunt onderstaande vragen invullen om erachter te komen.

Staan er mensen op de foto? Zo ja, is er iets bijzonders te zien aan hun kleding? En welke emotie hebben de mensen op de foto?.....

Staan er gebouwen op de foto? Zo ja, wat voor soort gebouw zou het kunnen zijn en is het nog heel of kapot? .....

Staan er voertuigen op de foto? Wat voor soort voertuigen? Wat waren de voertuigen aan het doen? Zijn ze heel of kapot? .....

In welk jaar zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? .....

In welk land of stad/dorp zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? Is er stad of platteland te zien? .....

P1: Foto van Fam. Mooijman.

BESCHRIJVINGSBLAD BIJ P1

Nu je zelf de foto goed hebt beschreven kun je hieronder lezen wat er precies op de foto te zien is. Pak nu ook een rood potlood. De woorden die onderstreept zijn mag je op de foto zoeken en inkleuren.

Beschrijving bij P1: Het lijkt alsof er hier een groep Duitse soldaten staat. We zien hakenkruizen en Duitse tekst. Maar de uniformen en die snorretjes lijken toch niet helemaal echt. Deze foto is van een bevrijdingsfeest in Poeldijk in mei 1945. De jonge mannen hebben zich verkleed als Duitse soldaten en dragen een als Hitler verklede man rond in een doodskest om zo het einde van de oorlog te vieren.

Dit is het fotoblad van: ..... en .....

Wat zie je op deze foto? Beschrijf het zo precies mogelijk. Je kunt onderstaande vragen invullen om erachter te komen.

Staan er mensen op de foto? Zo ja, is er iets bijzonders te zien aan hun kleding? En welke emotie hebben de mensen op de foto?.....

.....

Staan er gebouwen op de foto? Zo ja, wat voor soort gebouw zou het kunnen zijn en is het nog heel of kapot?

.....

.....

Staan er voertuigen op de foto? Wat voor soort voertuigen? Wat waren de voertuigen aan het doen? Zijn ze heel of kapot? .....

.....

In welk jaar zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? .....

.....

In welk land of stad/dorp zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? Is er stad of platteland te zien?

.....

.....

L1: Foto van Fam. Van der Kooij.

BESCHRIJVINGSBLAD BIJ L1

Nu je zelf de foto goed hebt beschreven kun je hieronder lezen wat er precies op de foto te zien is. Pak nu ook een rood potlood. De woorden die onderstreept zijn mag je op de foto zoeken en inkleuren.

Beschrijving bij L1: Het is mei 1945 en er mag weer met de Nederlandse vlag worden gezwaaid, want Nederland is bevrijd. Onder andere door de Canadese soldaten die hier op de foto gaan met de vijf broertjes Van der Kooij in de Hoofdstraat in De Lier. De jongste is Joop van 8 maanden en de oudste is Dick van 5 jaar. Alle vijf de broers leven nog in 2020! Aan de platte petten/baretten herken je dat het geen Duitse maar Canadese soldaten zijn. De broers hebben hun beste kleding aan en de drie broers op de voorgrond hebben zelfs oranje linten (slerpen) om hun schouders gebonden.

Dit is het fotoblad van: ..... en .....

Wat zie je op deze foto? Beschrijf het zo precies mogelijk. Je kunt onderstaande vragen invullen om erachter te komen.

Staan er mensen op de foto? Zo ja, is er iets bijzonders te zien aan hun kleding? En welke emotie hebben de mensen op de foto?.....

Staan er gebouwen op de foto? Zo ja, wat voor soort gebouw zou het kunnen zijn en is het nog heel of kapot? .....

Staan er voertuigen op de foto? Wat voor soort voertuigen? Wat waren de voertuigen aan het doen? Zijn ze heel of kapot? .....

In welk jaar zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? .....

In welk land of stad/dorp zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? Is er stad of platteland te zien? .....

Mo1: Fotocredits onbekend.

BESCHRIJVINGSBLAD BIJ Mo1

Nu je zelf de foto goed hebt beschreven kun je hieronder lezen wat er precies op de foto te zien is. Pak nu ook een rood potlood. De woorden die onderstreept zijn mag je op de foto zoeken en inkleuren.

Beschrijving bij Mo1: Op zondagavond 20 oktober 1940 waren rond 10 uur een aantal Engelse bommenwerpers op weg naar Duitse doelen in Nederland. Boven Monster kwam een van de toestellen terecht in de zoeklichten van de Duitse kustverdediging. De piloten dachten nog boven zee te vliegen en lieten om te kunnen ontsnappen de bommen los om van het gewicht af te zijn. Eén bom kwam terecht in de Molenstraat, op de hoek van de Taets van Amerongenstraat in Monster. Drie jonge mannen uit Monster, twee meisjes uit Loosduinen en een man in een bus kwamen om. Ook een Duitse soldaat kwam om het leven. Op de foto zie je de beschadigde huizen. Op een bord wordt in het Duits en het Nederlands gewaarschuwd dat je langzaam moet rijden want ook de straat ligt open.

Dit is het fotoblad van: ..... **en** .....

Wat zie je op deze foto? Beschrijf het zo precies mogelijk. Je kunt onderstaande vragen invullen om erachter te komen.

Staan er mensen op de foto? Zo ja, is er iets bijzonders te zien aan hun kleding? En welke emotie hebben de mensen op de foto?.....
.....

Staan er gebouwen op de foto? Zo ja, wat voor soort gebouw zou het kunnen zijn en is het nog heel of kapot? .....
.....

Staan er voertuigen op de foto? Wat voor soort voertuigen? Wat waren de voertuigen aan het doen? Zijn ze heel of kapot? .....
.....

In welk jaar zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? .....
.....

In welk land of stad/dorp zou de foto gemaakt kunnen zijn? Waar zie je dat aan? Is er stad of platteland te zien? .....
.....

WL1: Foto van Nederlands Instituut voor Militaire Historie.

BESCHRIJVINGSBLAD BIJ WL1

Nu je zelf de foto goed hebt beschreven kun je hieronder lezen wat er precies op de foto te zien is. Pak nu ook een rood potlood. De woorden die onderstreept zijn mag je op de foto zoeken en inkleuren.

Beschrijving bij WL1: Ook tijdens de Tweede Wereldoorlog stond het Westland bekend om haar glastuinbouw. Hier is op de glazen kassen ergens in het Westland een Duits transportvliegtuig geland. Deze Junkers 52 hadden als bijnaam “Tante Ju”.